

Vastaus vihreän valtuustoryhmän ja 10 muun valtuutetun aloitteeseen antirasismi- ja yhdenvertaisuuskoulutuksesta kaupunginvaltuustolle

VD/1456/00.02.00.03/2026

PT/MT/S-AP/SE

Vihreä valtuustoryhmä sekä 10 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaa on monimuotoinen ja kansainvälinen kaupunki, jossa asuu ihmisiä erilaisista kieli ja kulttuuri-taustoista. Myös kaupunginvaltuusto on entistä monimuotoisempi edustaen vantaalaisten erilaisia taustoja ja kokemuksia. Kaupunginvaltuusto käyttää merkittävää päätösvaltaa palveluista, resursseista ja linjauksista, jotka vaikuttavat suoraan kaupunkilaisten arkeen.

Poliittisen keskustelun laatu ja päätöksenteon oikeudenmukaisuus ovat demokratian keskeisiä peruspilareita. Jotta voimme varmistaa, että päätökset perustuvat tietoon, yhdenvertaisuuteen ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, on tärkeää tunnistaa rakenteellisen rasismien, seksismien ja muiden syrjivien rakenteiden vaikutukset päätöksentekoon.

Rasismi ja sukupuoleen perustuva syrjintä eivät ole vain yksilötason ilmiöitä, vaan ne voivat näkyä myös tiedostamattomina ennakkoluuloina, puhetapoina ja rakenteellisina vinoumina. Ne voivat vaikuttaa siihen, miten eri ihmisryhmien tarpeet tunnistetaan, miten heitä koskevista asioista keskustellaan ja millaisia päätöksiä tehdään.

Yhdenvertaisuutta vahvistava ja antirasistinen koulutus tarjoaisi valtuutetuille:

- ajantasaista tietoa rasismien, seksismien ja muun syrjinnän eri muodoista
- välineitä tunnistaa tiedostamattomia ennakkoluuloja ja haitallisia puhetapoja
- ymmärrystä rakenteellisesta eriarvoisuudesta
- keinoja vahvistaa kunnioittavaa ja asiallista poliittista keskustelukulttuuria

Koulutuksen tavoitteena on vahvistaa osaamista ja yhteistä ymmärrystä siitä, miten voimme toimia vastuullisina päättäjinä monimuotoisessa kaupungissa ja edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta käytännön päätöksenteossa.

Tavoitteena on vahvistaa poliittisen keskustelun laatua, lisätä keskinäistä kunnioitusta ja varmistaa oikeudenmukainen ja yhdenvertainen päätöksenteko kaikille vantaalaisille.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaan kaupunki:

1. Järjestää koko kaupunginvaltuustolle antirasistisen ja yhdenvertaisuutta vahvistavan koulutuksen valtuustokauden aikana.
2. Toteuttaa koulutuksen yhteistyössä asiantuntijatahon kanssa.
3. Huolehtii siitä, että koulutuksen sisältö käsittelee rasismien lisäksi sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja muuta epäasiallista kohtelua sekä kytkeytyy kaupungin yhdenvertaisuus- ja hyvinvointitavoitteisiin.”

Kaupunginvaltuusto 23.2.2026 § 24

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kuntademokratian palvelualue lausuu vastauksenaan seuraavaa:

Kunnan kaikkien toimintojen, mukaan lukien päätöksenteon, tulee olla syrjimättömiä, jolloin mikään ihmisryhmä ja siihen kuuluvat yksilöt eivät saa joutua muita huonompaan asemaan jossakin asiassa. Kunnalla on lisäksi velvollisuus edistää kaikessa toiminnassaan sukupuolten tasa-arvoa (tasa-arvolaki) ja kaikkien ihmisten yhdenvertaisuutta (yhdenvertaisuuslaki).

Päätöksenteon tulee tunnistaa ihmisten monimuotoisuus. ”Kaikille samaa ja saman verran”-periaate ei huomioi kuntalaisten erilaisia lähtökohtia, valmiuksia ja tarpeita, vaan rakentaa päätöksenteon ja sen myötä palvelut jonkinlaiselle oletetulle keskivertoihmiselle.

Elä sellaisena kuin olet - Vantaan kaupungin toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön suunnitelma 2026–2029 hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 8.6.2026. Suunnitelmassa on antirasistisen työn asia-kokonaisuus, johon sisältyy koulutus kaupunginvaltuustolle.

Aloitteessa esitetyt asiasisällöt ovat linjassa em. suunnitelman ja esimerkiksi luottamushenkilötoiminnan eettisten periaatteiden ja kotouttamistoiminnan kanssa. Samalla sisällöt ovat niin laajoja kokonaisuuk-sia, että niiden käsittelyssä on tehtävä valintoja ja rajauksia. Tulevan koulutuksen ytimessä on valtuuston työ, yhdenvertaisuus ja etenkin rasismin vastustaminen, mutta näihin teemoihin on mahdollista liit-tää joitakin relevantteja sukupuoli- ja tasa-arvokysymyksiä. Asiantuntijuutta on saatavilla sekä virkakun-nan sisältä, että ulkopuolisilta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön kumppaneilta.

Kaupunki järjestää valtuustolle antirasismi- ja yhdenvertaisuuskoulutuksen vuoden 2027 aikana. Koulu-tus toteutetaan osana valtuuston yhteistä työskentelyä.

Kaupunginhallitus 7.9.2026 § 20

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa vihreälle valtuustoryhmälle ja kymmenelle muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana kaupunginjohtaja muutti esitystään seuraavasti:

~~Käytännössä koulutus saadaan parhaiten onnistumaan sisäisenä ja lyhyenä etäkoulutuksena vuoden 2027 alussa. Koska kaupunginvaltuutetuille maksetaan palkkioita vain valtuuston päätöksentekotyöstä, tällaisesta koulutuksesta ei makseta palkkiota ja osallistuminen on vapaaehtoista.~~

Kaupunki järjestää valtuustolle antirasismi- ja yhdenvertaisuuskoulutuksen vuoden 2027 aikana. Koulu-tus toteutetaan osana valtuuston yhteistä työskentelyä.

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Mika Niikko jätti asialle seuraavan pöytäkirjalausuman:

Perussuomalaisten valtuustoryhmä ei pidä tarpeellisena, että Vantaan kaupunki järjestää kaupunginvaltuutetuille rasisminvastaisen ja yhdenvertaisuutta käsittelevän koulutuksen.

Valtuutetut ovat täysi-ikäisiä, vaaleilla valittuja luottamushenkilöitä, jotka vastaavat itse toiminnastaan, puheistaan ja päätöksistään. Kunnioittava käytös, yhdenvertainen kohtelu ja lain noudattaminen kuuluvat jokaiselle itsestään selvinä vaatimuksina ilman poliittisesti tulkinnanvaraista koulutusta.

Syrjintään, uhkailuun, kunnianloukkauksiin, kiihottamiseen kansanryhmää vastaan ja muuhun lainvastaiseen toimintaan on jo olemassa lainsäädäntö, viranomaismenettelyt sekä valtuustotyön omat järjestyssäännöt. Epäasialliseen toimintaan tulee puuttua tarvittaessa näillä keinoilla tapauskohtaisesti.

Koulutusta ei pidä käyttää valtuutettujen mielipiteiden, käsitteiden tai maahanmuuttopolitiikkaa koskevan asiallisen kritiikin ideologiseen arviointiin. Sananvapaus ja oikeus esittää myös voimakasta, perusteltua poliittista kritiikkiä ovat demokraattisen päätöksenteon keskeisiä edellytyksiä.

Perussuomalaisten valtuutetut eivät osallistu kaupungin järjestämään koulutukseen.

Merkittiin, että vihreiden kaupunginhallitusryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

Vantaa on koti kaikille ja kaikki ansaitsevat ihmisarvoisen kohtelun. Syrjintä ja rasismi on jokapäiväinen ongelma, joka aiheuttaa ihmisille kärsimystä ja heikentää mahdollisuuksia toimia osana yhteiskuntaa. Syrjinnän vastustaminen on paitsi inhimillisesti oikein, myös linjassa Vantaan strategisten tavoitteiden kanssa. Kunnalla sekä kaupunginvaltuutetuilla on velvollisuus noudattaa yhdenvertaisuuslakia sekä toimenpitein edistää yhdessä päätettyjä linjauksia.

Vantaa velvoittaa huomioimaan yhdenvertaisuuden kaikessa toiminnassaan, ja siksi myös valtuutettujen tulee saada ajankohtaista tietoa yhdenvertaisuusasioista. Vantaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa todetaan, että antirasistinen toiminta vaatii aktiivista työtä rasismia vastaan ja koulutus on yksi keino saavuttaa tavoite.

Koulutuksen tulee koskea koko valtuustoa. Koulutuksessa tulisi myös huomioida tieteen tukema intersektionaalinen lähestymistapa. Ihmisen eriarvoinen asema voi johtua monesta tekijästä ja on oleellista ymmärtää, että syrjinnän muotoja on myös päällekkäisiä. Tarvittaessa valtuustolle täytyy järjestää jatkokoulutus, jotta yhdenvertaisuusasioita voidaan käsitellä laajasti.

Kaupunginvaltuusto 21.9.2026 § 16**Kaupunginhallituksen esitys:**

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Muutoksenhakuohje: 2.1. Valituskielto

Lisätiedot: hallintoasiantuntija Meija Tuominen
lakiasiaintohtaja Sari-Anna Pennanen
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

Kaupunginvaltuusto 19.10.2026 § 13

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana valtuutettu Juha Järä esitti asian palauttamista valmisteluun valtuutettu Juha Suoniemen kannattamana. Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat asian palauttamista valmisteluun äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin. Suoritetussa äänestyksessä annettiin 56 JAA-ääntä ja 7 EI-ääntä. Yksi valtuutettu oli poissa äänestyksestä. Puheenjohtaja totesi asian käsittelyn jatkuvan.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon yhtyivät perussuomalaisten ja keskustan valtuustoryhmät:

”Kristillisdemokraatit edellyttää, että valtuutetuille mahdollisesti järjestettävä koulutus perustuu yksinomaan perustuslain 6 §:n ja yhdenvertaisuuslain (1325/2014) käsitteisiin, on osallistujille vapaaehtoista, toteutetaan kaupungin omana työnä ilman lisäkustannuksia ja on poliittisesti puolueeton.”

Merkittiin, että vihreiden valtuustoryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon yhtyi vasemmistoliiton valtuustoryhmä:

Vantaa on koti kaikille ja kaikki ansaitsevat ihmisarvoisen kohtelun. Syrjintä ja rasismi on jokapäiväinen ongelma, joka aiheuttaa ihmisille kärsimystä ja heikentää mahdollisuuksia toimia osana yhteiskuntaa. Syrjinnän vastustaminen on paitsi inhimillisesti oikein, myös linjassa Vantaan strategisten tavoitteiden kanssa. Kunnalla sekä kaupunginvaltuutetuilla on velvollisuus noudattaa yhdenvertaisuuslakia sekä toimienpitein edistää yhdessä päätettyjä linjauksia. Vantaa velvoittaa huomioimaan yhdenvertaisuuden kaikessa toiminnassaan, ja siksi myös valtuutettujen tulee saada ajankohtaista tietoa yhdenvertaisuusasioista. Vantaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa todetaan, että antirasistinen toiminta vaatii aktiivista työtä rasismia vastaan ja koulutus on yksi keino saavuttaa tavoite. Koulutuksen tulee koskea koko valtuustoa. Koulutuksessa tulisi myös huomioida tieteen tukema intersektionaalinen lähestymistapa. Ihmisen eriarvoinen asema voi johtua monesta tekijästä ja on oleellista ymmärtää, että syrjinnän muotoja on myös päällekkäisiä. Tarvittaessa valtuustolle täytyy järjestää jatko koulutus, jotta yhdenvertaisuusasioita voidaan käsitellä laajasti.

Merkittiin, että perussuomalaisten valtuustoryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

”Perussuomalaisten valtuustoryhmä ei pidä tarpeellisena, että Vantaan kaupunki järjestää kaupunginvaltuutetuille rasminvastaisen ja yhdenvertaisuutta käsittelevän koulutuksen. Valtuutetut ovat täysikäisiä, vaaleilla valittuja luottamushenkilöitä, jotka vastaavat itse toiminnastaan, puheistaan ja päätöksistään.

Kunnioittava käytös, yhdenvertainen kohtelu ja lain noudattaminen kuuluvat jokaiselle itsestään selvinä vaatimuksina ilman poliittisesti tulkinnanvaraista koulutusta. Syrjintään, uhkailuun, kunnianloukkauksiin, kiihottamiseen kansanryhmää vastaan ja muuhun lainvastaiseen toimintaan on jo olemassa lain-säädäntö, viranomaismenettelyt sekä valtuustotyön omat järjestyssäännöt. Epäasialliseen toimintaan tulee puuttua tarvittaessa näillä keinoilla tapauskohtaisesti.

Koulutusta ei pidä käyttää valtuutettujen mielipiteiden, käsitteiden tai maahanmuuttopolitiikkaa koskevan asiallisen kritiikin ideologiseen arviointiin. Sananvapaus ja oikeus esittää myös voimakasta, perusteltua poliittista kritiikkiä ovat demokraattisen päätöksenteon keskeisiä edellytyksiä.

Perussuomalaisten valtuutetut eivät osallistu kaupungin järjestämään koulutukseen.”

Liitteet:

- allekirjoitettu vihreän valtuustoryhmän ja 10 muun valtuutetun aloite antirasismi- ja yhdenvertaisuuskoulutuksesta kaupunginvaltuustolle
- äänestysraportti KV 19.10.2026 § 13

Muutoksenhakuohje: 2.1. Valituskielto

Lisätiedot: hallintoasiantuntija Meija Tuominen
lakiasiaintohtaja Sari-Anna Pennanen
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)